

Türk Psikologlar Derneği 1976 yılında Ankara’ da kurulmuştur. Tüzüğünde de belirtildiği gibi; Türkiye’ de Psikoloji Bilimi ve kuruluşlarının çağdaş düzeye ulaşmasını, psikologların mesleki haklarının korunmasını ve ulusal psikoloji sorunlarının çözümlenmesini, ülkemizin bu anlamdaki birikimlerini ortaya koymak doğrultusunda çalışmalarda bulunmak, psikologlar arasında birlik, beraberlik dayanışmayı sağlayarak, psikoloji biliminin ve mesleğinin ülkemizde tanıtılması, geliştirilmesi ve toplumun yararına kullanılması için çalışmalarda bulunmak; sağlık, eğitim, endüstri, işletme, adalet, askerlik, kitle iletişimi, güvenlik kuvvetleri, yayın hizmetleri, din, dil, iletişim, sosyal hizmetler, siyaset, sanat ve psikolojinin diğer uygulama alanlarında psikoloji biliminin ülkemize katkılarını arttırmak ve meslek elemanlarının standartlarını yükseltmek ve haklarının korunmasını sağlamak, mesleğe aykırı davranışlar hakkında ilgili birimlere duyuruda bulunmak amacı ile kurulmuştur.

Kurulduğu 1976 yılından yukarıda yazılan amaçları yerine getirebilmek için çalışmalar yürüten Derneğimiz, bağımsız bir meslek yasasının çıkarılması için girişimler de bulunmuş olmasına karşın hala bağımsız bir meslek yasasına kavuşamamıştır.

Bilindiği üzere, meslek yasaları, belirli bir meslek alanındaki **meslek elemanlarının haklarını** ya da o meslek grubunun verdiği **hizmetlerden yararlananların haklarını** korumak üzere, hükümetler düzeyinde onaylanan düzenlemeleri ve yaptırımları içeren resmi kararlardır. Diğer deyişle, bazı yasalar, **ünvan yasalarıdır** ve belirli bir mesleği icra yetkisini, sadece o mesleğin elemanlarına verir. Meslek dışından kişiler bu ünvanı kullanarak meslek icra ederlerse, yasaların öngördüğü cezalara çarptırılırlar.

Bazı yasalar da belirli bir meslekle ilişkili uygulamaların o meslek içinden hangi koşullara sahip kişilerce yapılması gerektiğini belirleyen **uygulama standartları** yasalarıdır. Bu standartlara uymayan meslek elemanlarının, söz edilen türde uygulamaları yapmaları engellenerek, standartların dışında icrada bulunmaya çalışanlar cezalandırılır. Bazı yasalar da hem unvanları korur hem de uygulama standartlarını düzenler. Meslek yasaları, uygulama standartlarını düzenlerken, genellikle o mesleğin gelişimini sağlayacak şekilde, “çerçeve yasalar” biçiminde çıkarılırlar. Düzenlemelerin ayrıntılı yönleri ise yönetmeliklere bırakılır.

Her ülkede bir meslek yasası çıkarılırken, o meslek alanında yasa öncesi dönemde meslek icra etmiş olanların müktesep haklarını da korumaya dikkat edilir. Bu konu da yürürlükle ilgili maddelerde belirtilir. Bu kişilerin verdiği hizmetlerin yasada belirtilen

koşul ve standartlarla eşdeğerliliklerini belirlemek üzere, sınırlı bir süre için, “grandparenting” adı verilen bir uygulama yapılmaktadır. Meslek örgütünün belirleyeceği koşulları yerine getirmiş olanlar ya da belirlenmiş bir süre içinde eksikliklerini tamamlayarak yerine getirenler de o yasanın verdiği haklardan yararlanırlar.

Yıllardır bu alanda eğitim alan ve uygulama faaliyeti gösteren meslektaşlarımızın konumlarının güvence altına alınmasına, kamuya sunulan hizmetin kalitesinin yükseltilmesine ve yaygın hizmet sunulmasına, eğitim alınan ve yetkinliğin olduğu alanlarda faaliyet gösterilmesine hizmet edecek olan bağımsız meslek yasasının olmayışı bu alanlarda sorunlar yaşanmasına yol açmaktadır. Psikologların görevli buldukları birimlerde bu sorunlarla ilgili çözüm arayışları aynı bakanlık içinde bile farklı farklı uygulamaların olmasına ve hizmette belirli bir standartın oluşmamasına ya da oluşan standartın sürdürülememesine yol açmaktadır. Belirli kriterlerin oluşturulması çabalarında ise psikolojinin uygulandığı alanlardaki farklılaşmalardan kaynaklanan güçlükler yaşanmaktadır.

Psikologluk, ülkemizde, genellikle sağlık hizmetleri kapsamında düşünülmektedir. Oysa psikolojinin **sağlıkla doğrudan ilişkili olan alanları**, “*linik psikoloji*”, “*noropsikoloji*”, “*psikofarmakoloji*” ve “*sağlık psikolojisi*”dir. Psikolojinin pek çok alanı ise **sağlık hizmetleri dışında** kalmaktadır. Örneğin, “*trafik psikolojisi*”, “*endüstri örgüt psikolojisi*”, “*çevre psikolojisi*”, “*okul psikolojisi*”, “*adli psikoloji*”, “*sosyal psikoloji*”, “*gelişim psikolojisi*”, “*deneysel psikoloji*” ve “*psikometri*” gibi pek çok diğer uzmanlık alanı mevcuttur. Psikoloji bilgilerinin uygulandığı alanlar arttıkça, bu uzmanlık alanlarına yenileri de eklenmektedir.

Var olan bu uzmanlık alanlarının herbiri çalışma alanlarının farklılığından kaynaklı olarak farklı eğitim ve uygulamaları içermektedir. Bu da yapılacak yasa çalışmalarında gözetilmesi gereken en önemli husustur. Psikologların çalıştığı kurum ve kuruluşların gerekli gördüğü düzenlemeler bağımsız meslek yasası oluşmadığı sürece farklılıkların oluşmasına yol açacak, kazanılmış hakların ihlaline de yol açabilecek bu girişimler mahkemelere taşınacak ve sürecin yaratacağı belirsizlikler meslektaşlarımızı bir karmaşanın içine itecektir.

Örneğin son olarak, **26.04.2011 tarih ve 27916 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6225 sayılı “BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN”** yayımlanmıştır.

Psikoloji Biliminin sadece tek bir alanının, sağlık kuruluşlarındaki çalışmaları ile ilgili tanımlamayı içeren; var olan yasalara, Danıştay Kararlarına ve YÖK' ün düzenlemelerine aykırı olan düzenleme TPD' nin itirazlarına rağmen yasalaşmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı' da "Psikolojinin Tıbbi Uygulamaları Sınavı" ile ilgili bir düzenleme yapmış ve tüm ülke valiliklerine dağıtılan 19.04.2012 tarih ve 3336 sayılı yazıyı yayımlamıştır.

Türk Psikologlar Derneği olarak; 15.06 2012 tarihinde avukatımız aracılığıyla dava süreci başlatılmıştır. Eklerde de yer almakta olan dava dilekçesinde de belirttiğimiz gerekçeler şunlardır:

1. Sağlık Bakanlığı' nın duyurusunu yaptığı söz konusu sınav sonrasında oluşacak yetkilendirmelere ilişkin; hlihazırda alanda yıllardır çalışmakta olan, yeni mezun olan ve şu anda psikoloji bölümlerinde öğrenimleri devam eden öğrencilerin kazanılmış haklarının ihlal edilmesi,
2. Sağlık kuruluşlarında çalışan diğer meslek gruplarının çalışma alanları ile ilgili lisans mezunu olmak mesleki faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için yeterli görülürken, psikologların mesleki faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için bir yetkilendirme sınavının yapılması,
3. Sağlık Bakanlığı' nen eğitim sürecine ilişkin herhangi bir eğitim vermediği bir çalışma alanına yönelik bir sınav ve sınava dayalı bir sertifikasyon yapamayacağı,
4. Söz konusu sınava kimlerin alınacağının belirlenmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulduğu belirtilen "bilimsel komisyonun" teşkilinin nasıl oluşturulduğunun belirsizliği.

Söz konusu dava Danıştay tarafından kabul edilmiş ve dava süreci devam etmektedir. Bu dava ve benzeri davalar göstermektedir ki tüm psikologları ilgilendiren yasa çalışmalarında alt alanlara yönelik tek tek yasaların çıkartılması yerine bağımsız meslek yasasının çıkartılması, bu tür süreçleri ve bu süreçlerin yaşattığı/ yaşatacağı belirsizlikleri ortadan kaldıracaktır.

Bu konuda AB ülkeleri ve ABD’ de yer alan düzenlemeleri ekte yer alan belgeler içerisinde bulabilirsiniz. AB ülkeleri ve ABD’ de ki düzenlemeler incelenirken, Türkiye’ nin koşulları ve Türkiye’ de psikolojinin alt alanlarında açılan yüksek lisans / doktora program sayılarının yetersizliği Avrupa ve ABD ile yapılan karşılaştırmalarda göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca ülkemizde Psikolog ve psikoterapist kavramlarının karıştırıldığı, bu her iki kavramın birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir.

Tüm bu konular çerçevesinde bağımsız meslek yasası için çalışmalarımız devam etmektedir. Bu konuda şu ana kadar yaptığımız çalışmalar ekte yer almaktadır.

Bağımsız meslek yasası konusunda verdiğiniz / vereceğiniz destekler için şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Türk Psikologlar Derneği Yönetim Kurulu